

OHJE ILOTULITUSNÄYTÖKSIEN JÄRJESTÄJÄN ILMOITUKSESTA

Yrityksen tulee tehdä ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) Ilotulitusnäytöksien järjestämisestä. Ilmoituksessa tulee olla vaadittavat asiat selvitetty ja vaatimusten täyttyessä Tukes myöntää ilmoituksen tekijälle lupapäätöksen. Päätös on yrityskohtainen, ei henkilökohtainen. Päätöksen saanut yritys saa tehdä ilotulitusnäytöksiä. Näytöksessä käytetyt tuotteet eivät vaikuta päätöksen tarpeellisuuteen, myös kuluttajailotulitteilla tehdyt näytökset vaativat tämän ilmoituksen ja lupapäätöksen. Yritykselle myönnetty päätös on voimassa määräajan 5 vuotta. Tässä ohjeessa kerrotaan ilmoituksen tekemisestä ja sen sisällöstä.

1. Säädösten vaatimukset

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain(390/2005) 94 §:ssä todetaan seuraavaa:

Ilotulitusnäytösten järjestäjältä edellytetään käytettävien ilotulitteiden turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, järjestäjän palveluksessa olevaa pätevää vastuuhenkilöä, ilotulitteiden varastointiin soveltuvia varastotiloja, näytöksen ammunnessa tarvittavia laitteita ja varusteita sekä toiminnan laatu ja laajuushuomioon ottaen riittävää vastuuvakuutusta.

Ilotulitusnäytöksen järjestäjän on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus, jossa annetaan selvitys edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä. Näytösten järjestämiseen ei saa ryhtyä ennen kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on arvioinut vaatimusten täyttyvän. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi asettaa ilotulitusnäytösten järjestäjälle asetettujen vaatimusten täyttämistä koskevia ehtoja. (21.12.2010/1271)

Ilmoituksessa ja sen mahdollisissa liitteissä on esitettävä periaatteet, joilla ilotulitusnäytöksen järjestäjä varmistuu toiminnan turvallisuudesta. Kaikkia ohjeita, menettelytapakuvauksia, yksityiskohtaisia kriteereitä, laiteluetteloja ja vastaavia ei ole tarpeen liittää ilmoitukseen, mutta ilmoituksesta tai sen liitteenä olevista asiakirjoista on selvittävä, että tässä ohjeessa mainitut hyväksyttävän toiminnan tunnusmerkit on menettelyissä ja ohjeissa otettu huomioon.

Tukes arvioi ilmoituksen perusteella vaatimusten täyttymisen. Tukesin päätöksessä toiminnalle voidaan asettaa ehtoja. Lisäksi Tukes tulee tekemään valvontaa, jolla varmistetaan, että ilmoituksen tekijän toiminta on asianmukaista ja esitettyjen periaatteiden mukaista.

Sama toiminnanharjoittaja voi olla velvollinen tekemään myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 93 §:ssä mainitun ilotulitusten valmistajan ja maahantuojan ilmoituksen. Ilmoitukset kannattaa yhdistää yhdeksi, koska niissä on yhteneviä osuuksia. Ilmoituksesta tulee selvittää, mitä asioita sen on tarkoitus kattaa.

2. Mitä ilmoitus sisältää?

Tukesille lähetettävässä ilmoituksessa tulee kuvata ne toimintatavat, periaatteet ja menettelyt, joilla ilotulitusnäytöksen järjestäjä varmistuu toiminnan turvallisuudesta. Alempana on esitetty asioita, joista järjestäjällä on oltava yksityiskohtainen ohjeistus. Ohjeet tulee liittää ilmoitukseen ja ilmoituksessa on osoitettava, että alempana mainittuja asioita on ohjeissa käsitelty.

2. 1 Ilotulitusten turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet

Ilotulitusnäytöksen järjestäjällä on oltava menettelyt, joilla hän varmistuu näytösten turvallisuudesta. Näihin kuuluvat:

- ampujien valintamenettelyt
- ampujien ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen (katso kohta A),
- näytöksissä käytettävien ilotulitteiden hankinta- ja laadunvalvontamenettelyt (katso kohta B),
- näytöksiä varten laaditut yleiset turvallisuus- ja työohjeet sekä tuote-/tuotetyyppi-kohtaiset ohjeet (katso kohta C).

- A) Hyväksyttävän toiminnan tunnusmerkkeinä ampujien valintamenettelyiden, ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämisen osalta on, että ilotulitusnäytöksen järjestäjä on selkeästi kirjallisessa muodossa määritellyt kriteerit ja vastuut ampujien valinnasta, koulutuksesta, opastuksesta, ammattitaidon ylläpitämisestä ja toiminnan valvonnasta sekä ja ampujien velvollisuudet näytösten toteutuksessa.
- B) Näytöksissä käytettävien ilotulitteiden hankintamenettelyiden ja laadunvalvonnan osalta hyväksyttävän toiminnan tunnusmerkkeinä voidaan pitää, että ilotulitusnäytöksen järjestäjä on selkeästi kirjallisessa muodossa määritellyt:
- ilotulitteiden hankintamenettelyt
 - turvallisuusvaatimukset ilotulitteille, ammunassa käytettäville putkille, telineille, sytytyslaitteille ja muille varusteille sekä menettelyt, joilla varmistutaan asetettujen vaatimusten täytymisestä (sisältäen mm. vastuut, näytteenotto, suoritettavat testaukset ja tarkastukset, hylkäämiskriteerit, dokumentoinnin ja hylättyjen tuotteiden hävittämisen) ja
 - tuotteiden valmistajien valintakriteerit sekä tuotteista edellytettävät tiedot.
- C) Näytöksen järjestämisen yleisten turvallisuus- ja työohjeiden sekä tuote-/tuotetyyppi-kohtaisten ohjeiden hyväksyttävänä tunnusmerkkinä voidaan pitää mm. seuraavien aiheiden selkeitä ja perusteellista käsittelyä ohjeistuksessa:

Suunnitelmat

- ammuntasuunnitelma
- ampuma-alueen ja -paikan valitseminen
- ulkopuolisten ampuma-alueelle pääsyn rajaaminen
- räjähteiden käsittely ja säilytys ampuma-alueella
- suojaetäisyyksien määrittämisperusteet
- kriteerit hyväksyttävälle sääolosuhteille
- ampujien suojavarusteet
- tarvittavat ilmoitukset näytöksen järjestämisestä.

Toiminta ampumapaikalla

- ammunassa käytettävien tuotteiden käyttökunnon tarkastaminen
- ammunassa käytettävien välineiden suuntaaminen ja tukeminen
- tuotteiden sytytyskuntoon saattaminen ja sarjoittaminen.
- toimimattomien tuotteiden käsittely ja hävittäminen
- alueen loppusiivoustoimintaohjeet ja raportointi näytöksen järjestämisen onnistumisesta.

Onnettomuuksiin ja läheltä-piti-tapauksiin varautuminen

- toiminta mahdollisen onnettomuuden sattuessa
- ensiapu- ja sammutusvälineistö
- selvitykset pelastuslaitokselle ja Tukesille onnettomuudesta ammunnan jälkeen viivytyksettä
- ilmoitukset pelastuslaitokselle ja Tukesille läheltä-piti-tapauksista vuosittaisissa raporteissa.

2.2. Vastuhenkilö

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain(390/2005) 95 §:ssä todetaan seuraavaa:

Edellä 93 ja 94 §:ssä tarkoitetun vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia, että ilotulitteiden valmistuksessa, maahantuonnissa, kaupassa ja ilotulitusnäytöksen järjestämisessä toimittaan ilotulitteita koskevien säännösten sekä hyväksymispäätöksen ja lupien mukaisesti.

Vastuuhenkilön tulee tuntea valmistettavat, maahantuotavat tai käytettävät ilotulitteet ja niiden ominaisuudet, ilotulitteita koskevat säännökset sekä turvallisen toiminnan edellytykset.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta asianomaiselle henkilölle annetaan todistus. (21.12.2010/1271)

Ilotulitusnäytöksen järjestäjän on ilmoituksessaan esitettävä, miten hän on varmistunut vastuuhenkilön pätevyydestä. Tämä voidaan osoittaa viittaamalla henkilön työhistoriaan ja koulutukseen. Tukesin kokeen suorittaminen ei yksistään riitä pätevyyden osoittamiseksi. Vastuuhenkilön oikeudet, vastuut ja velvollisuudet on oltava kirjattuna, ja ilotulitusnäytöksen järjestäjällä tulee olla vastuuhenkilön kirjallinen suostumus tehtävän vastaanottamiseen. Vastuuhenkilön nimeämistä koskeva asiakirja tulee liittää Tukesille toimitettavan ilmoituksen liitteeksi, jossa vastuuhenkilö allekirjoituksellaan vahvistaa suostumuksensa toimia vastuuhenkilönä.

2.3. Ilotulitteiden varastointiin soveltuva varastotila

Ilotulitusnäytöksen järjestäjällä tulee olla asianmukainen paikka ilotulitteiden varastointiin. Ilmoituksessa on esitettävä paikka tai paikat, jossa ilotulitteet varastoidaan. Varastoluvan hakemisen osalta noudatetaan räjähdessäädöksiä, tässä ilmoituksessa vain viitataan luvan olemassaoloon. Varastointi voi tapahtua myös toisen toiminnanharjoittajan tiloissa.

2.4. Ilotulitteiden laadunvalvontaan ja hävittämiseen soveltuva alue

Ilmoituksessa tulee osoittaa laadunvalvonta-ammunnan javiallisten tuotteiden hävittämiseen soveltuva alue. Ilmoituksen liitteeksi tulee liittää maa-alueen omistajan antama lupa maa-alueen käytölle, sekä kunnan päätös luvan myöntämisestä esitetyllä maa-alueella tapahtuvalle ilotulitteiden ampumiselle.

2.5. Näytöksessä käytettävät laitteet ja varusteet

Ilmoituksessa on esitettävä, että yrityksellä on riittävästi asianmukaisia, näytöksissä käytettäviä laitteita. Ammunnassakäytettäville putkille, telineille, sytytyslaitteille ja muille varusteille on oltava yksityiskohtaiset vaatimukset ja menettelyt, joilla varmistetaan niiden käyttökelpoisuudesta esityksissä. Myös tuotteiden valmistajien valintakriteerit sekä tuotteista edellytettävät valmistustiedot on syytä olla tiedossa. Ilmoitukseen tulee liittää luettelo käytössä olevista laitteista, mutta yksityiskohtaisia laitespesifikaatioita ei tarvitse liittää.

2.6. Toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä vastuuvakuutus

Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa, minkä suuruinen vastuuvakuutus yrityksellä on ja millä perusteilla sen katsotaan olevan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä. Lain perusteluissa on esitetty varautumista jopa kahden miljoonan euronkorvauksiin.